

Dette kapitel omfatter:

- **Indledning**
- **Planlægning af gulvrengøring**
- **Rengøring af tekstilbelægninger**
- **Rengøringsprogram for tekstilbelægninger**
- **Rengøring af halvhårde gulvbelægninger:**
 - grundlag
 - linoleumsgulve
 - korklinoleumsgulve
 - korkgulve
 - vinylgulve
 - gummigulve
- **Rengøring af trægulve:**
 - oliebehandlede trægulve
 - lakerede trægulve
 - ludbehandlede trægulve
- **Rengøring af laminatgulve**
- **Rengøring af asfaltgulve med blank overflade**
- **Introduktion til valgskema**
- **Valg af tekstilbelægninger**
- **Valg af halvhårde gulvbelægninger og laminatgulve**

Indledning

Valg af gulvbelægning bestemmes ofte af indkøbspris og belægningens levetid. Et ofte overset - men lige så vigtigt forhold - er udgifterne til belægningens rengøring.

I dette kapitel beskrives derfor valg af gulvbelægning **set alene ud fra et rengørings synspunkt.**

Mange gulvbelægningsbeskrivelser afsluttes med en bemærkning om, at gulventreprenøren skal aflevere en rengørings- og vedligeholdelsesvejledning til bygherren. Spørgsmålet om rengøring og vedligehold bør imidlertid være afklaret i projektet. Det er derfor den projekterende, der skal udarbejde rengørings- og vedligeholdelsesvejledninger fx ved henvisning til dette kapitel i GSO Gulvfakta eller belægningsleverandørens aktuelle rengøringsvejledning. Ved henvisning til GSO Gulvfakta, skal relevante kapitelnumre være angivet.

Afhængig af økonomi, gulvets brug, belastning, personale og de til rådighed værende rengøringsmaskiner, er rengøringsmetoderne mangfoldige.

GSO har valgt at lægge belægningsleverandørernes rengøringsanvisninger til grund for rådgivningen i dette kapitel. Derfor er rengøring af hver enkel belægningstype beskrevet hver for sig.

For at praktisere rengøring, findes en række plejemidler og rengøringsmaskiner. Uddannelsesinstitutionerne, der uddanner rengøringspersonale, må påtage sig at finde frem til de bedst egnede rengøringsmidler og -maskiner.

I dette kapitel vil der også blive redegjort for alternative rengørings- og behandlingsmetoder.

Planlægning af gulvrengøring

Grundlag

Ved gulvrengøring er det nødvendigt at have kendskab til 4 faktorer, hvis indbyrdes samspil er afgørende for et tilfredsstillende resultat. Disse er:

1. gulvbelægningsmateriale,
2. smudstyper,
3. rengørings- og plejemidler og
4. maskiner samt redskaber.

Nedenfor gennemgås de fire faktorer hver for sig.

Gulvbelægningsmateriale

Udtrykket "gulvbelægningsmateriale" forstås her som alt, der kan blive påvirket af den kommende rengøringsoperation, fx belægningstype, materialetype og overfladebehandling.

Mulighederne for rengøring afhænger i høj grad af belægningen, især af om der er tale om en tekstil belægning eller ej. Desuden spiller materialet en stor rolle fx for resistensen mod kemikalier, herunder rengøringsmidler - og statisk elektricitet.

Også overfladebehandling, der påføres under brug, spiller ind, fx om der anvendes polish eller ej. Belægningsoverfladen kan fra fabrik være behandlet på forskellig måde. Linoleum kan være behandlet med en selvblankende emulsion, og vinyl kan have en overflade af polyuretan.

Smudstyper

Gulvbelægningen og smudspåvirkning skal være forenelige - dvs., at den type smuds, der forventes, ikke må beskadige gulvbelægningen. Som eksempel på "ikke forenelig" kan nævnes, at smuds i form af partikler kan forårsage stort slid på nogle gulvbelægninger, og at spild af farvestoffer i fx kopirum kan medføre blivende pletter på gulvet.

Rengøringsmiddel/plejemiddel

Det påtænkte rengøringsmiddel skal være virksomt overfor de aktuelle smudstyper, og samtidigt må det ikke

skade gulvbelægningen. Eksempelvis er et kraftigt alkalisk middel virksomt overfor mange fedtstoffer, men samtidig kan det virke ødelæggende på gulvbelægningsoverfladen.

Rengøringsmaskiner og -redskaber

De maskiner og redskaber, der er til rådighed for gulvrensning må ikke skade gulvets overflade fx ved hård mekanisk påvirkning. Et andet eksempel er, at brandfarlige opløsningsmidler ikke kan anvendes i elektriske rengøringsmaskiner som følge af faren for antændelse. Midler, der angriber pakninger/slanger, kan ikke anvendes i rengøringsmaskiner, da det medfører risiko for utætheder med deraf følgende udsivning af midlet på gulvet.

Egnede midler, metoder og maskiner/redskaber er omtalt under de enkelte gulvbelægningsprodukter.

Rengøring af tekstilbelægninger

Metoder, maskiner og udstyr

Ingen rengøringsmaskine er i stand til at klare alle typer smuds og den rigtige tæpperengøring kan derfor bestå i anvendelse af flere forskellige rengøringsmaskiner og -redskaber, som indgår i et rengøringsprogram.

Ved valg af tæpperengøringsudstyr, er det vigtigt at kende tæppets materialer og i nogle tilfælde tillige materialerne i underlaget. Desuden er det vigtigt at få klarlagt, hvilke formål rengøringen har i henseende til kriterier, som fx hygiejne, udseende og/eller holdbarhed.

Metoder til rengøring af tæpper kan opdeles således:

- **let rengøring** – støvfjerning, som har til formål at fjerne løse smudspartikler og støv

- **mellemlingøring** – som har til formål at fjerne fastsiddende smuds fra tæppeoverfladen

- **grundrengøring** – som har til formål at fjerne alle typer smuds fra alle lag i tæppet

- **plet fjernelse** – som har til formål at fjerne fastsiddende smuds i begrænsede områder

Let rengøring (støvsugning)

Støvsugning er den mest benyttede metode til at fjerne støv og løst smuds. En støvsugers brugbarhed er ikke kun et spørgsmål om stor vacuumeffekt - men i lige så høj grad et spørgsmål om mundstykkernes udformning i forhold til tæppetypen, som har stor indflydelse på renhedsresultatet.

Let mellemlingøring

En effektiv rengøring kan opnås med et mundstykke med elektrisk drevne børster. Børsternes rotation løsner støv

og smuds fra luven, og giver derfor effektiv støvsugning af tæppet.

Nogle tæppetypen tåler ikke støvsugning med børstemundstykke, og må derfor støvsuges med glat tæppemundstykke.

Nye tæpper "ulder", dvs., at der vil komme overskudsluv frem på overfladen. Overskudsluv skal fjernes ved støvsugning med glat mundstykke, efterhånden som det fremkommer. Undlader man at fjerne overskudsluven, kan det få indvirkning på tæppets udseende.

Mellemlingøring (tørrensning)

Tørrensning anvendes til regelmæssig rengøring af tæpper, som supplement til let rengøring og let mellemlingøring. Tørrensning kræver en speciel maskine, som dels doserer korrekt mængde af pulveret og dels masserer det ned i og mellem luvfibre. Tørrensningpulveret består af absorberende partikler, som er fugtet med vand og rengøringsmidler.

Normal fremgangsmåde ved mellemlingøring (tørrensning):

1. Grundig støvsugning / børstning.
2. Nedkøring af pulver med speciel maskine.
3. Grundig støvsugning / børstning.
- 3a. Evt. plet fjerning.
4. Ingen tørretid.

Mellemlingøring (ekstraktionsmetoden)

Ekstraktionsrensning sker ved, at varmt vand sprøjtes ned i tæppeluven og efterfølgende suges op i opsamlingsstanken. Metoden kan bruges på alle syntetiske fibre samt uld. På vegetabiliske fibre må dog udvises forsigtighed p.gr.a. faren for krympning.

Ekstraktionsmetoden kan anvendes til både mellemlingøring, grundrengøring og plet fjerning.

Normal fremgangsmåde ved mellemlingøring:

1. Grundig støvsugning / børstning.
2. Rengøring med ekstraktionsmaskine.
3. Rest-plet fjerning.
(Tørretid 6 - 8 timer (med skumbagside 12 - 48 timer)).

Grundrengøring (med skuremaskine)

Grundrengøring med skuremaskine kan benyttes på alle arealstørrelser. Rengøringsopløsningen føres ned foran en børste, som masserer det ned i tæppeluven. Metoden kan anvendes på de fleste tæppetypen, dog må der udvises stor forsigtighed på uldfibre samt på vegetabiliske fibre som fx jute, kokos og sisal. Ved rengøring af disse tæppetypen, skal såvel leverandør af skuremaskine som

leverandør af tæppe kontaktes for afklaring af middel, maskine og procedure, der skal anvendes.

Fordelene ved at anvende skuremaskine, er de gode muligheder for at tilpasse bearbejdningen til tæppet og kraftig mekanisk bearbejdning, som ofte kan være nødvendigt på meget snavsede tæpper.

Normal fremgangsmåde ved grundrengøring:

1. Grundig støvsugning / børstning.
2. Rengøring med skuremaskine (børste eller rondél).
3. Vådsugning (gennemskylning med rent vand).
4. Rest pletfjerning.
5. Tørretid 8 - 16 timer.

Pletfjerning

Pletter fjernes hurtigst muligt, dels for at lette rengøringen og dels for at undgå, at pletten spredes yderligere. Det anbefales at fjerne så meget af pletten som muligt med en ren hvid klud, ekstraktionsmaskine eller et stykke køkkenrullepapir.

Dernæst påføres det af tæppeproducenten anbefalede pletfjerningsmiddel med en ren hvid klud, hvorefter pletten bearbejdes fra yderkanten mod midten. Hæld ikke rengøringsmidlet direkte på pletten, men på kluden.

Fortsæt denne behandling, indtil hele pletten er absorberet af kluden eller brug ekstraktionsmaskinen. Rester af pletfjerningsmiddel fjernes med en våd klud og opsuges med et stykke køkkenrullepapir eller ekstraktionsmaskinen. Der skal opsuges, indtil det behandlede område er tørt.

Smudsforebyggende foranstaltninger

For at reducere behovet for rengøring, kan der udføres smudsforebyggende foranstaltninger. Især må det anbefales, at der etableres gode indgangspartier, hvor smuds udefra fjernes ved hjælp af en kombination af skraberiste og "smudsmåtter".

For at få en ordentlig virkning af måttearrangementer, skal de være så store, at der går mindst 4 - 5 skridt på dem. Tilsvarende kan der udføres smudsforebyggende foranstaltninger i form af måttearrangementer ved færdsel fra værksteder, kantiner og lignende, hvor der forekommer smuds, som kan være vanskelig at fjerne fra tæppet.

Rengøringsprogram for tæpper

Behovet for rengøring af tæpper er afhængig af den trafik, som tæppet udsættes for. Trafikken kan opdeles i de 3 nedenfor viste grupper, hvorefter tilhørende **vejledende** forslag til rengøringsprogram kan opstilles.

Plejeprocedure	Høj trafik	Middel trafik	Lav trafik
	Fx indgangspartier, ekspeditionskontorer, butikker og kantiner	Fx klasseværelser, kontorområder, gange, biblioteker, klinikker	Fx kontorrum med få personer, mødelokaler, depoter
Let rengøring Støvsugning Pletfjernelse	Dagligt Efter behov	3 gange pr. uge Efter behov	1 gang pr. uge Efter behov
Mellemrengøring Ekstraktionsmetoden anbefales. Metoden vil som regel være tilstrækkelig til middeltilsmudsede områder	3 - 4 gange årligt	2 gange årligt	1 gang årligt
Grundrengøring Skuremaskine med efterfølgende skylning og opsugning kan anvendes Metoden anvendes til områder, hvor tilsmudsningen er meget stor	Hvis særlige områder er udsat for megen tilsmudsning, kan en grundigere og mere dybdegående renservirkning være påkrævet. Hertil kan grundrengøringsmetoden anvendes efter behov.		

*Dette rengøringsprogram er tænkt **som vejledning** ved udvælgelse og bestemmelse af procedurer, der kan tilfredsstille behovet for tæppepleje. Såfremt særlige forhold og ønsker skal tilgodeses, må proceduren ændres/tilpasses.*

Rengøring af halvårde gulvbelægninger

Smudsforebyggende foranstaltninger

For at reducere behovet for rengøring, kan der udføres smudsforebyggende foranstaltninger. Især må det anbefales, at der etableres gode indgangspartier, hvor smuds udefra fjernes ved hjælp af en kombination af skraberiste og "smudsmåtter".

For at få en ordentlig virkning af måttearrangementer, skal de være så store, at der går mindst 4 - 5 skridt på dem. Tilsvarende kan der udføres smudsforebyggende foranstaltninger i form af måttearrangementer ved færdsel fra værksteder, kantiner og lignende, hvor der forekommer smuds, som kan være vanskelig at fjerne fra halvårde gulvbelægninger.

Elektrisk ledende belægninger

Gulvbelægninger med elektrisk ledende egenskaber må ikke rengøres med rengørings- eller plejemidler, der hindrer eller ændrer afledningen fra gulvoverfladen.

Metoder, maskiner og udstyr

Metoder til rengøring af halvårde gulvbelægninger kan opdeles således:

- **støvfjernelse**, som har til formål at fjerne støv og alle løse smudspartikler,
- **mellemrengøring**, som tilsigter at fjerne fastsiddende, overfladisk smuds,
- **grundrengøring**, som tilsigter at fjerne al smuds, samt eventuelt tillige beskyttelseslag, fx i form af polish,
- **påføring af polish** som har til formål at etablere en beskyttende overfladefilm.

Let rengøring (støvsugning)

Støvsugning er effektiv til at fjerne støv og mindre, løse smudspartikler.

Støvsugere findes i et rigt udvalg, spændende over en skala fra små husholdningsstøvsugere til industristøvsugere.

Kun i enkelte, fortrinsvis større kontorbygninger, er der installeret centrale støvsugningsanlæg i kælderens, hvorfra der føres rør til alle etager med et passende antal tilslutninger. Herved kan støvsugning foretages uden at medbringe støvsuger.

Mopning

Rigtigt udført med den rette type mop, er metoden tilfredsstillende til rengøring såvel i hygiejnisk som i økonomisk henseende. Arbejde med mop på ru eller ujævne overflader er uhensigtsmæssigt.

Der findes 3 hovedtyper af mopper:

1. med anlægsflade af bomuldsgarn,
2. med anlægsflade af skumgummi-/nylon og
3. med anlægsflade, der oplades statisk.

Førstnævnte er almindeligvis imprægneret med støvbindende midler og kan eventuelt suppleres med et stykke gaze- eller papirstof, som også er imprægneret. Sidstnævnte bruges kun i forbindelse med imprægneret gaze- eller papirstof.

Mopperne fås i forskellige bredder, fx 60, 90 eller 120 cm svarende til de baner, der rengøres, når moppen føres hen over gulvet.

Ideelt set, skal mopningen så vidt muligt foretages i et bevægelsesmønster, så moppen ikke løftes fra gulvet i det pågældende lokale og således, at støvet samles på og ved moppens forreste kant.

Der findes selvkørende mopper i form af et eldrevent køretøj, monteret med mopper af bomuldsgarntypen. Sådanne køretøjer giver høj effektivitet, men kan kun anvendes på store, frie arealer.

Let rengøring (fugtig vask)

Foretages som gulvask med den forskel, at gulvfladen kun bearbejdes fugtigt med vredet eller presset klud hhv. mop, og ikke som ved gulvask; vådt med efterfølgende optørring.

Dersom der anvendes vaske-/plejemiddel, skal dosering være lavere end ved vask, da der er risiko for opbygning af snavset plejefilm på gulvoverfladen.

Mellemrengøring (vask)

Gulvask er traditionelt blevet foretaget med gulvskrubbe og gulvklud. Der findes i dag andre muligheder i form af svaber med bomuldsgarner eller svamp. Svaberen/svampen kan vrides eller presses i en anordning, blot ved et tryk på et håndtag eller pedal. Derved undgår rengøringspersonalet at få hænderne i det snavsede vand og opnår bedre arbejdsstillinger.

Det bedste resultat opnås ved brug af separate beholdere til rent vaskevand og snavset vaskevand.

Grundrengøring (skuring)

Grundrengøring foretages ved skuring med maskine. Den mest udbredte maskine er enkeltskivemaskinen, forsynet enten med skurebørste eller nylonrondel, beregnet til skuring.

Maskinen kan være forsynet med tank til det aktuelle rengøringsmiddel. Ved aktivering af et håndgreb kan rengøringsmidlet fra tanken doseres i passende mængde ned på gulvoverfladen.

På større arealer kan anvendes selvkørende skuremaskiner, som både skurer og opsuger det snavsede vand i én arbejdsoperation.

Polishbehandling

På mange gulvbelægninger kan der foretages en polishbehandling, som kan gøre gulvbelægningen mere rengøringsvenlig, give gulvbelægningen glans eller kan beskytte gulvet.

Dette er især en fordel ved ældre og slidte gulvbelægninger, som er så porøse og ru, at smuds absorberes og bindes til gulvbelægningens overflade. Med forudgående grundig rengøring og efterfølgende polishbehandling, opnås en "forsegling" af overfladen (udfyldning af gulvbelægningens porer).

Polish skal påføres i jævne, tynde lag i overensstemmelse med fabrikantens anvisninger. For visse polishtyper kan glansen forøges ved efterfølgende polering. Polering foretages med en gulvmaskine med polérrondél eller polérbørste, idet anvisningerne fra leverandøren af polérmaskinen skal følges.

Der sondres mellem 4 forskellige omdrejningshastigheder ved polering:

- 150- 300 omdr./min. - Low Speed
- 300- 800 omdr./min. - High Speed
- 800- 1.500 omdr./min. - Super High Speed
- 1.500 - 3.000 omdr./min. - Ultra High Speed

Valget af omdrejningshastighed er af stor betydning for opnåelse af glans. Jo højere omdrejningshastighed, jo højere glans

Rengøringsprogram for halvhårde gulvbelægninger

Behovet for rengøring af halvhårde gulvbelægninger er afhængig af den trafik, som belægningen udsættes for. Trafikken kan opdeles i de 3 nedenfor viste grupper, hvorefter tilhørende vejledende forslag til rengøringsprogram kan anvendes som beskrevet.

Plejeprocedure	Høj trafik	Middel trafik	Lav trafik
	Fx indgangspartier, ekspeditionskontorer, butikker, kantiner og banker	Fx klasseværelser, kontorområder, gange, biblioteker, klinikker, plejehjem og skoler	Fx kontorrum med få personer, mødelokaler, depoter og private boliger
Støvsugning Fejning Tørmopning	Dagligt før vask	Dagligt og altid før vask	Efter behov og altid før vask
Pletfjernelse	Efter behov	Efter behov	Efter behov
Vask	Dagligt	3 gange pr. uge	Efter behov
Grundrengøring	Efter behov, hvis vask ikke giver et tilfredsstillende resultat		

Dette rengøringsprogram er tænkt **som en vejledning** ved udvælgelse og bestemmelse af procedurer, der kan tilfredsstillende behovet for gulvplejen. Såfremt særlige forhold og ønsker skal tilgodeses, skal proceduren ændres og tilpasses.

Rengøring af linoleumsgulve

Af hensyn til rengøring anbefales det, at linoleumsbelægningen udføres med trådsmedtede samlinger med den af linoleumsproducenten anviste smeltetråd.

Inden ibrugtagning

Linoleum er fra fabrikkens side behandlet med en selvblankende emulsion, der beskytter overfladen i byggeperioden, letter den fremtidige rengøring og minimerer rengøringsomkostningerne. Den selvblankende emulsion er en integreret del af belægningen og skal derfor normalt ikke fjernes.

Er belægningen blevet tilsmudset/ridset i byggeperioden, skal den opskures med en blød børste eller skurerondel tilsat rengøringsmiddel. Herefter vaskes belægningen efter linoleumsleverandørens anvisninger således, at der igen etableres en beskyttende hinde på overfladen.

Såfremt der er forhold, som gør det påkrævet at fjerne den selvblankende emulsion, skal linoleumsleverandørens anvisninger følges.

Løbende rengøring

Rengøring kan foretages ved støvsugning med børstemundstykke (for at undgå ridser i overfladen), fejning eller tømopning, samt efterfølgende vask med lunkent vand tilsat et vaske-/plejemiddel, der efterlader en beskyttelsesfilm på overfladen.

Til linoleum må ikke anvendes rengøringsmidler med en pH-værdi over 9 i brugsopløsning.

Alkaliske midler (brun sæbe, soda, lud, skurepulver og lignende) må ikke anvendes, da de angriber linoleumsbelægningen.

Grundrengøring

Når den løbende rengøring ikke længere giver et tilfredsstillende resultat, fjernes den beskyttelsesfilm, der er påført ved den løbende rengøring, med et grundrengøringsmiddel.

Derefter vaskes gulvet med rent, lunkent vand. Når gulvet er helt tørt, vaskes det atter med vand tilsat vaske-/plejemiddel, eller der kan påføres en beskyttelsesfilm ved en eller to behandlinger med en emulsionsvoks.

Rengøring af korklinoleumsgulve

Inden ibrugtagning

Korklinoleum leveres med en fabriksfinish uden voks. Det anbefales derfor, at overfladen inden ibrugtagning vaskes med vaske-/plejemiddel med en dosering, der højere end det, der anbefales ved den løbende rengøring.

Løbende rengøring

Rengøring kan foretages ved tømopning, fejning eller ved støvsugning. Efter behov vaskes gulvet med vaske-/plejemiddel uden voks. Brugsopløsningen skal have en pH-værdi på 8,5 – 8,7.

Grundrengøring

Når den løbende rengøring ikke længere giver et tilfredsstillende resultat, skures gulvet med en børste og lunkent vand tilsat grundrengøringsmiddel. Brugsopløsningen skal have en pH-værdi på 6,5 – 7,5. Der bør *ikke* anvendes nylonskive, da dette medfører forandring af korklinoleummets overflade.

Efterfølgende vaskes med rent vand og alle rester af sæbe skal fjernes. Eventuelle mærker fra gummihæle fjernes med mineralsk terpentiner eller petroleum.

Til korklinoleum må ikke anvendes soda, lud, ammoniakvand, skurepulver eller andre stærkt alkaliske midler, da de angriber belægningsoverfladen. Gulvpolish må ej heller anvendes.

Rengøring af korkgulve

Den nedenfor angivne procedure omhandler korkgulve med vinylslidlag.

Inden ibrugtagning

Korkgulve kræver ingen særlig behandling før ibrugtagning. Hvis byggerengøring er påkrævet, må den tidligst foretages et døgn efter pålægning.

Løbende rengøring

Løbende rengøring foretages ved støvsugning eller mopning. Når mopning/støvsugning ikke længere giver et tilfredsstillende resultat, skal der vaskes med hårdt opvredet klud (fugtig tørring). Vaskevandet skal være tilsat universalrengøringsmiddel med pH-værdi på 7-8 i brugsopløsning.

Hvis der anvendes maskinel rengøring, skal der anvendes maskine, der rengør og opsuger vaskevandet i én arbejds-gang.

Grundrengøring

Når den løbende rengøring ikke længere giver et tilfredsstillende resultat, foretages afvaskning med hårdt opvredet klud med efterfølgende aftørring. Der anvendes universalt grundrengøringsmiddel, med pH-værdi på 7 – 8 i brugsopløsning.

Hvis der anvendes maskinel rengøring, skal der anvendes rondel med fine, bløde børster. Vaskevandet skal suges op i samme arbejds-gang. Mængden af vand skal minimeres, og gulvet skal aftørres omhyggeligt efter vask.

Er overfladen mat, kan den behandles med polish. Der skal anvendes en polish, der lader sig fjerne uden specielle midler.

Pletaftagning

Pletter forårsaget af gummihæle kan fjernes med terpenin eller petroleum. Der må ikke anvendes acetone eller andre opløsningsmidler. Eventuelle limpletter kan fjernes med sprit, idet den aktuelle limleverandør bør kontaktes.

Brun sæbe, sæbespånere eller rengøringsmidler med slibemidler må ikke anvendes. Korkfliser er følsomme overfor vandpåvirkninger. Der er risiko for kantrejsninger og misfarvninger ved anvendelse af for meget vand eller manglende aftørring.

Rengøring af vinylgulve

Af hensyn til rengøringen, skal vinylbelægningen udføres med svejste samlinger med en af vinylproducenten anvist svejsetråd.

Inden ibrugtagning

Ved tilsmudsning i byggeperioden, kan belægningen opskures med en fiberrondel eller en blød børste evt. med anvendelse af lunkent vand tilsat universalrengøringsmiddel.

Ved moderat tilsmudsning i byggeperioden, kan belægningen rengøres ved grundrengøring. Grundrengøring er beskrevet nedenfor. Rengøring med vand må ikke foretages, før den anvendte lim er afhærdet.

Løbende rengøring

Løbende rengøring af vinyl foretages ved støvsugning med børstemundstykke (for at undgå ridser i overfladen), fejning eller tørmopning. Ved vask af gulvet skal nedenfor anførte anvisninger for forskellige typer vinyl følges. Løbende rengøring skal ske efter behov – se skema forrest i dette afsnit.

Alle pletter skal fjernes omgående !

Nogle pletter, fx fra spritpenne, kuglepenne, skosvæerte, ketchup, farvekridt, snavsede olier og fedtstoffer, tjære, asfalt og gummihjul, kan trænge ned i vinylbelægningen og give blivende mærker. Ved omgående indsats, kan sådanne pletter fjernes med grundrengøringsmiddel eller olie fjerner og efterfølgende afskylning med rent vand.

Homogene og heterogene vinyltyper

Gulvet vaskes med vand tilsat universalrengøringsmiddel eller vaske-/plejemiddel, der efterlader en beskyttelsesfilm efter vask.

Hvis gulvet er hårdt belastet, kan det polishbehandles. Før polishbehandling, skal belægningen grundrengøres. Pol-

ishen påføres efter fabrikantens anvisninger. Polishbehandlingen efterlader et beskyttelseslag, der letter rengøringen og beskytter gulvoverfladen.

I vandbelastede områder, fx brusenischer, vaskeområder o.lign., fjernes eventuelle kalkaflejringer med kalkfjernende rengøringsmiddel. Gulvet skylles herefter grundigt med rent vand.

Polishbehandlede vinyltyper og vinyltyper med polyuretanoverflade, kan rengøres med rengøringsmiddel, der ikke efterlader en beskyttelsesfilm. Herved minimeres forekomsten af synlige gangbaner.

Skridsikre vinyltyper

Skridsikre vinyltyper skal rengøres med vand tilsat universalrengøringsmiddel. Rengøringsmidlet må ikke ændre belægningens skridsikre egenskaber. Efter vask skal gulvet skylles med rent vand.

I vandbelastede områder, fx brusenischer, vaskeområder o.lign., fjernes eventuelle kalkaflejringer med kalkfjernende rengøringsmiddel. Gulvet skylles herefter grundigt med rent vand.

Kvartsvinylfliser

Kvartsvinylfliser vaskes med vand tilsat vaske-/plejemiddel, der efterlader en beskyttelsesfilm på gulvoverfladen. Kvartsvinylfliser kan også polishbehandles, som beskrevet under homogene/heterogene vinyltyper.

Grundrengøring

Når den løbende rengøring ikke længere giver et tilfredsstillende resultat, skal beskyttelsesfilmen, der er påført ved den løbende rengøring eller polishbehandlingen fjernes ved grundrengøring.

Grundrengøring skal foretages med grundrengøringsmiddel, der anvendes efter fabrikantens forskrifter. Derefter vaskes gulvet med rent, lunkent vand.

Rengøring af gummigulve

Inden ibrugtagning

Gummibelægninger leveres fra fabrikken behandlet med en beskyttende emulsion.

Emulsionen og evt. smuds fra byggeperioden fjernes ved fejning med blød kost eller støvsugning med børstemundstykke med efterfølgende vask med lunkent vand (max 50°C) tilsat grundrengøringsmiddel. Rengøring må ikke foretages, før limen er afhærdet.

Fordeling af grundrengøringsmiddel kan ske med maskine, klud eller svamp. Er belægningen blevet stærkt tilsmudset i byggeperioden, kan den opskures. Opskuring foretages maskinelt med bløde/halvstive børster eller

skurepad uden slibemiddel. Efter opskuring afskylles belægningen med rent vand.

Gummigulvet kan herefter efterbehandles efter følgende metoder:

1. Gummigulvet påføres et tyndt, jævnt lag polish med fnugfri klud eller svamp, hvorefter overfladen skal tørre i 20 – 30 minutter. Derpå påføres endnu et lag polish, der dog påføres "vinkelret" på det første lag.
2. Gummigulvet behandles med et vaske-/plejemiddel, som efterlader en beskyttelsesfilm efter vask. Vaske-/plejemidlet påføres efter grundrengøring med maskine med forstøver, klud eller svamp efter fabrikantens forskrifter. Det påførte vaske-/plejemiddel eftertørres med hårdt opvredet klud.

Løbende rengøring

Gulvet fejes med blød kost eller støvsuges med børstemundstykke med bløde børster således, at ridser i gulvoverfladen undgås. Løbende rengøring udføres efter behov, se skema forrest i dette afsnit.

1. Er gulvet polishbehandlet, vaskes det med universalrengøringsmiddel. Vaskemiddel fjernes ved grundig optørring.
2. Er gulvet behandlet med vaske-/plejemiddel, fortsættes denne behandling, som beskrevet under pkt. 2 ovenfor.

OBS! Brun sæbe og sæbespån er ikke velegnet til gummigulve.

Grundrengøring

Når den løbende rengøring ikke længere giver tilfredsstillende resultat, skal polish eller beskyttelsesfilmen, der dannes ved den løbende rengøring, fjernes ved grundrengøring.

Grundrengøring foretages ved vask med vand tilsat et grundrengøringsmiddel. Efter påføring af grundrengøringsmiddel skures til polish mv. er løs, hvorefter der vaskes med rent vand. Til opskuring anvendes bløde/halvstive børster eller skurepad uden slibemiddel.

Grundrengøringsmiddel påføres med maskine, klud eller svamp, hvorefter det fjernes ved skylning med rent vand og efterfølgende optørring med hårdt opvredet klud, svamp eller vandsugning.

Herefter skal gummigulvet efterbehandles, som anført under "inden ibrugtagning", pkt. 1 eller 2.

Rengøring af trægulve

Smudsforebyggende foranstaltninger

For at reducere behovet for rengøring, kan der udføres smudsforebyggende foranstaltninger. Især må det anbefales, at der etableres gode indgangspartier, hvor smuds udefra fjernes ved hjælp af en kombination af skraberiste og "smudsmåtter".

For at få en ordentlig virkning af måttearrangementer, skal de være så store, at der gås mindst 4 - 5 skridt på dem. Tilsvarende kan der udføres smudsforebyggende foranstaltninger i form af måttearrangementer ved færdsel fra værksteder, kantiner og lignende, hvor der forekommer smuds, som kan være vanskelig at fjerne fra trægulvet.

Oliebehandlede trægulve

Oliebehandlede trægulve skal rengøres periodisk for at bibeholde et godt synsindtryk og tilfredsstillende rengøringskvalitet. Den nødvendige rengøringsindsats er afhængig af gulvenes brugsintensitet og smudsbelastning.

Rengøring skal tilrettelægges efter den type oliebehandling, der er foretaget.

Som rengøringsredskaber kan anvendes:

- mopstativ med ubehandlede eller olierede mopklude.
- Støvsuger med børstemundstykke.
- Gulvskrubbe/klud, fladmop etc.
- Gulvaskemaskine (kombination eller rotorcleaner).

1. Oliebehandling foretaget med hærdnende olie

Gulvet fejes med blød kost eller støvsuges med børstemundstykke med bløde børster således, at ridser i overfladen undgås. Efter behov anvendes gul olieklud til opfriskning af oliebehandlingen.

Når støvsugning/fejning/gul olieklud ikke længere giver tilfredsstillende resultat, afvaskes med hårdt opvredet klud med efterfølgende polering. Der skal anvendes hærdnende olie til poleringen. Vaskevandet skal være tilsat det af olieleverandøren anviste plejemiddel.

Uanset trægulvets imprægnering med olie, er trægulve følsomme overfor vandpåvirkninger. Når der fugtigtørres/vaskes, skal der derfor anvendes moderat vandmængde med efterfølgende grundig eftertørring.

2. Oliebehandling foretaget med ikke-hærdnende olie

Gulvet fejes med blød kost eller støvsuges med børstemundstykke med bløde børster således, at ridser i overfladen undgås. Efter behov anvendes gul olieklud til opfriskning af oliebehandlingen.

Når støvsugning/fejning/gul olieklud ikke længere giver tilfredsstillende resultat, afvaskes med hårdt opvredet

klud med efterfølgende polering. Der skal anvendes ikke-hærdnende olie til poleringen. Vaskevandet skal være tilsat det af olieleverandøren anviste plejemiddel.

Uanset trægulvets imprægnering med olie, er trægulve følsomme overfor vandpåvirkninger. Når der fugtigtørres/vaskes, skal der derfor anvendes moderat vandmængde med efterfølgende grundig eftertørring.

Helhedsindtryk

Helhedsindtrykket af et korrekt oliebehandlet trægulv skal være:

"Ensartet silkemat/blank overflade. Ridser fra møbler uden beskyttelse på møbelben (filtsko) og fra fodtøj kan forekomme efter brug".

Vedligehold af olierede trægulve

Vedligehold af olierede trægulve har til formål at reparere slidte, ridsede og matte dele af gulvet. Behovet for vedligehold afhænger af gulvets brugsintensitet og smudsbelastning. Det er vigtigt at vedligeholde med trægulvolie, når der er behov. Det kan være fra dagligt til 1 gang hvert andet år. Med tiden vil der tegne sig et vedligeholdelsesinterval for de aktuelle lokaler.

Redskaber

Påføring: manuelt eller maskinelt (enkeltskivemaskine eller rotor-cleaner).

Optørring: manuelt eller (bedst) maskinelt (tør klud på enkeltskivemaskine).

Mellemslibning: sliibenet, sliberondél på enkeltskivemaskine.

Efter korrekt vedligeholdelse med trægulvolie, fremstår trægulvet med rimeligt ensartet overflade, uden rande men med nogen glansforskel mellem behandlede og ikke-behandlede områder.

Olievædede materialer skal fjernes efter brug og kasseres eller opbevares forsvarligt. Olievædede klude skal destrueres eller opbevares på forsvarlig måde for at undgå selvantændelse.

Lakerede trægulve

Gulvet fejes med blød kost eller støvsuges med børstemundstykke med bløde børster således, at ridser i overfladen undgås.

Når støvsugning/fejning ikke længere giver et tilfredsstillende resultat, vaskes med hårdt opvredet klud med efterfølgende aftørring. Vaskevandet skal være tilsat universalrengøringsmiddel, doseret efter fabrikantens anvisninger.

Uanset trægulvets lakering, er trægulve følsomme overfor vandpåvirkninger. Når der fugtigtørres/vaskes, skal

der derfor anvendes moderat vandmængde med efterfølgende grundig eftertørring.

Ludbehandlede trægulve

Gulvet fejes med blød kost eller støvsuges med børstemundstykke med bløde børster således, at ridser i overfladen undgås.

Når støvsugning/fejning ikke længere giver et tilfredsstillende resultat, vaskes med hårdt opvredet klud med efterfølgende aftørring. Vaskevandet skal være tilsat rengøringsmiddel, doseret efter fabrikantens anvisninger. Er gulvet behandlet med sæbe og/eller pibeler, er det en fordel at tilsætte vaskevandet en sæbe, der lukker træets porer.

Uanset trægulvets ludbehandling, er trægulve følsomme overfor vandpåvirkninger. Når der fugtigtørres/vaskes, skal der derfor anvendes moderat vandmængde med efterfølgende grundig eftertørring.

Rengøring af laminatgulve

Smudsforebyggende foranstaltninger

For at reducere behovet for rengøring, kan der udføres smudsforebyggende foranstaltninger. Især må det anbefales, at der etableres gode indgangspartier, hvor smuds udefra fjernes ved hjælp af en kombination af skraberiste og "smudsmåtter".

For at få en ordentlig virkning af måttearrangementer, skal de være så store, at der gås mindst 4 - 5 skridt på dem. Tilsvarende kan der udføres smudsforebyggende foranstaltninger i form af måttearrangementer ved færdsel fra værksteder, kantiner og lignende, hvor der forekommer smuds, som kan være vanskelig at fjerne fra laminatgulvet.

Laminatgulvet fejes med blød kost eller støvsuges med børstemundstykke med bløde børster således, at ridser i overfladen undgås.

Når støvsugning/fejning ikke længere giver et tilfredsstillende resultat, vaskes med hårdt opvredet klud med efterfølgende aftørring. Vaskevandet skal være tilsat universalrengøringsmiddel, doseret efter fabrikantens anvisninger.

Brun sæbe, sæbespån, voks, polish eller rengøringsmiddel med slibemiddel må ikke anvendes.

Laminatgulve er følsomme overfor større vandpåvirkninger. Når der fugtigtørres/vaskes, skal der derfor anvendes moderat vandmængde med efterfølgende grundig eftertørring. Ved anvendelse af for meget vand og manglende eftertørring, er der risiko for deformation af laminatgulvet. Der må ikke anvendes våde rengøringsmetoder på laminatgulve.

Pletter fjernes lettest, hvis det gøres straks efter de(n) er konstateret. Pletter kan normalt fjernes med et universalrengøringsmiddel.

Pletter af asfalt, gummi, læbestift og skocremer o.lign. fjernes med husholdningssprit, acetone eller lignende. Der eftertørres med hårdt opvredet klud med efterfølgende grundig eftertørring. Stearin og tyggegummi skal tørre helt, hvorefter det kan skrubes forsigtigt af.

Rengøring af asfaltgulve med blank overflade

Smudsforebyggende foranstaltninger

For at reducere behovet for rengøring, kan der udføres smudsforebyggende foranstaltninger. Især må det anbefales, at der etableres gode indgangspartier, hvor smuds udefra fjernes ved hjælp af en kombination af skraberiste og "smudsmåtter".

For at få en ordentlig virkning af måttearrangementer, skal de være så store, at der går mindst 4 - 5 skridt på dem. Tilsvarende kan der udføres smudsforebyggende foranstaltninger i form af måttearrangementer ved færdsel fra værksteder, kantiner og lignende, hvor der forekommer smuds, som kan være vanskelig at fjerne fra asfaltgulvet.

Polishbehandling

Asfaltgulvet skal polishbehandles inden ibrugtagning. Formålet med polishbehandlingen er at beskytte overfladen, så afsmitning undgås, at gøre belægningen mere rengøringsvenlig og give gulvet glans.

Inden polishbehandlingen, skal overfladen grundrengøres efter leverandørens forskrifter.

Løbende rengøring

Løbende rengøring sker ved støvsugning med børstemundstykke for at undgå ridser i overfladen, fejning eller tørpøning. Evt. kan der efterfølgende vaskes med lunkent vand tilsat universalrengøringsmiddel.

Grundrengøring

Når den løbende rengøring ikke længere giver et tilfredsstillende resultat, fjernes den beskyttelsesfilm, der er påført ved den løbende rengøring, ved grundrengøring. Grundrengøring sker ved vask med vand tilsat grundrengøringsmiddel. Derefter vaskes gulvet med rent, lunkent vand. Når gulvet er helt tørt, vaskes det atter med vand tilsat universalrengøringsmiddel. Herefter påføres en beskyttelsesfilm ved 1 eller 2 behandlinger med emulsionsvoks.

Introduktion til valgskemaer

De efterfølgende skemaerne er udarbejdet for at give *retningslinier* ved valg af gulvbelægninger til forskellige lokaletyper **set udelukkende ud fra et rengøringsmæssigt synspunkt. Der er altså principielt ikke taget hensyn til øvrige brugsegenskaber**

I skemaerne anvendes følgende signaturer:

- X = anbefales
- 0 = kan anvendes
- = anbefales ikke
- = ej relevant, uden mening

Hver kolonne og række er nummereret, og skemaerne angiver den direkte relation mellem 2 faktorer - nemlig den, der er anført i rækken (bogstav) og den, der er anført i kolonnen (tal).

Som eksempel kan nævnes række 2 / kolonne 3, der angiver, at tæppe med slidlag af bomuld ikke anbefales, hvor der forekommer oliebaseeret smudspåvirkning.

Skemaerne omhandler de mest almindeligt forekommende smudsarter/påvirkninger, metoder og generelle lokaletyper. Dersom der forventes specielle påvirkninger eller specielle lokaletyper etc., må der henvises til nærmest lignende kolonne.

